

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Előfizetési fölhívás

„SZÉKELY HIRLAP“

politikai s vegyes tartalmu közlöny

1870. évi október-decemberi folyamára.

Hivatkozva lapunk eddig követett, határozott irányára, melyre előfizetőink közvéleménye, a folyton fokozódó figyelem és érdekeltség által helyeslését adta; remény-nyel tesszük meg előfizetési fölhívásunkat, ez év utolsó negyedére.

Intézkedésünket, melylyel sikerült t. előfizetőinket a háboru esélyeiről pontosan és gyorsan értesíteni, továbbra is fentartjuk. Alaptalan hírekkel, ha kedvezők lennének, sem kívánjuk izgatni a kedélyeket. A valót, ha szomorú lenne sem dugjuk zsebre. Minden napra nem ígérhetünk, nem ígérünk sürgönyöket; de igen minden arra érdemes alkalommal.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt o. é.

Fél „ 2 „ „ „

Negyed „ 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek akár a Wittich József czimű könyvkereskedésbe, akár főtanodai nyomdász Imre h Sándorhoz utasítandók.

Az előfizetés legkényelmesebben és jutányosabban postai utalvánnyal történhetik.

A „Székely Hirlap“

szerkesztősége.

József főherczeg Maros-Vásárhelytt.

Maros-Vásárhely, sept. 22-dikén.

A tegnapi nap örömnapp vala városunk életében: a magyarok kedvencz herczege, a honvédség dicső eszméjének lankadatlan megtestesítője: szeretett Józsefünk érkezett e nap körünkbe, nagy honvédségi szemleútja mentén.

Már reggel három-színű lobogók lengtek a házakon, a nagy vendég öröm-üdvözlésül. Délután sűrű néptömeg lepte el a főtér, kíváltk Bucher M. ur háza előtt, hova ő Fensége vala szállandó, — sokan pedig kocsin vonultak a magas érkező elé. Ma-

rosszék határánál, Mikó Mihály, főkirálybíró ur a szék nevében fogadá, üdvözlő, lelkes szavakkal, mire ő Fensége a legszívélyesebben válaszolt. A város határán, zászlók és virágkoszorúkkal ékített diadalív alatt szintén üdvözlötett a tanács és főbíró által, — míg szállására érve rövid vártatva a tisztelgő testületeket fogadá, melyek lefolyta után a lovas honvédség gyakorlatainak megsemlélésére robogott kíséretével. Sok kíváncsi néző követé ő Fenségét a mézárosok réjtjére, hol a fölállított négy szakasz lovasság fordulatait előbb a szakaszvezetők, majd együttesen főhadnagy, b. Horváth Béla ritka szabatoságu vezényletére, — ő Fensége teljes meglepéddel szemlélte, elismerő szavakban adván hangot e meglepéddésnek.

Este fényes világítás következett s a kellemetlen idő daczára, nagy számu népgyülekezett ő Fensége szállása elé, várva a fáklyás menetet, mely egy kis vártatva a Rákóczi-induló zenéje mellett érkezett. Előbb Ersényes Elek, városi képviselő tolmácsolá a polgárság hódoló és örömteljes érzelmeit, majd az „iparos-segéd egyeslet“ dalárdája éneklé Petőfi „Járjatok be minden földet“ kezdetű dalát. Néma csönd következett erre, mindenki feszülten várva a szeretett vendég szavait, ki szép magyarsággal s folyékonyan köszöné meg a „székely város“ rokonszenves nyilatkozatát.

Kétszeres örömmel jött hazánk e bérc-koszoruzta részébe — mondá ő fensége körülbelől — mert nem csak hazájában, de a székelység körében is tudja magát, — a székelyek pedig, ezredéves történelmünk tanúsága szerint, mindig e hon méltó fiaul bizonyíták magukat.

Felséges királyunk — folytatá — és az ország bizodalma Őt választá a honvédség vezényletére. Ő fensége e kötelességet úgy fogja föl, hogy honvédek úgy neveltesse, hogy békében jó polgárai lehessenek e hazának. De úgy is, hogy, ha jőni fog — adja isten, hogy minél később jőjjön el! — a harcznak ideje: a csatamezőn is mint igaz honvédek állhassanak meg; és tudja, hogy hiv katonái bátran követik a haza védelmére, mert tudják, hogy a nép, mint egy ember fog mellettük állani, s mert a diadalmasan lengő magyar zászló

mellett ott fog lobogni a székely zászló is. Éltesse hát az Ur isten a székelységet!

Mondanunk sem kell, hogy az éljenekben épen nem volt hiány s a szélyel oszló népség hedvtelve hallgatá egy-egy „tudósabb“ tagjának elbeszélését a „magyar herczeg“ közszájan forgó történeteiről.

Midőn e sorokat írjuk: a főherczeg épen a gyalog honvédség szemléjét tartja, hogy aztán további körutjára induljon.

Isten vezérelje a mi szeretett „magyar herczegünket!“

A megyei és községi rendezés sürgősége honvédelmi s nemzetgazdasági szempontból.

I.

Buda, sept. 15.

Vannak kérdések, melyek nagy fontosságuk miatt folytonos eszmecsere tárgyat képezik, ezek közé tartozik a megyei és községi autonomia végleges rendezésének kérdése is.

Nem föltünési viszketeg vagy hiuság, hanem a tárgy óriás jelentősége kész az ahoz ismételt visszatérésre, mert ebben sarkal főállásunk s további életfejlésünk, s hazánk jövőjét is csak akkor mondhatjuk biztosítottak, ha ezen kérdés közmelegedésünkre leend eldöntve. A kérdés e nagy jelentősége országunk európai helyzetében fekszik, s minél veszélyesebb e helyzet, annál sürgősb föladat a megyei és községi autonomia megállapítása.

Egy tekintet Európa térképére s a magyar-osztrák államszövetség belalkatára, meggyőzhet bennünket arról, miszerint e szövetségi nagy hatalom nem hódító, de igenis erélyes önvédő külhatékonyaságra van hivatva. Ha e kiindulási pontban meg egyezünk, úgy az abból eredő következmény közel fekszik, s ez: a magyar birodalom védképességének a legfőbb fokra való kifejtése, mi a megyei és községi öngazgatás haladék nélkül elrendezése által érhető el legfőképp. A leglelkesebb hadseregeket ugyanis egyes csatákban semmivé lehet tenni, de az öngazgatás czelszerű felosztása által helyesen tagolt országot legyőzni vagy tartósan leigázni lehetetlen; mert az ily nemzetet nem egy csatavesztés vagy a főváros elfoglalása, hanem minden egyes jogalanynak erkölcsi s erőszakos meggyilkolása által lehet csak megsemmisíteni.

Felelős kormányunk nemzeti biztositó-intézményeink egyik fele, mely a me-

gyei, községi s egyéni önjoguság által egészítették ki a nemzeti erőtelj áttörhetlen szövedékévé.

Valamint az emberi erő nem csupán a szellem és fő egyoldalú kifejlése, hanem a test és minden tagjai összhangzatos s egyarányu épsége s erőteljében éri el legfőbb fokozatát, úgy az államtest is csak a központ és részek összhangzó, s egymást föltételező s kiegészítő erejében nyeri meg legmagasb védképességét.

Ezen néhány szó foglalja magában az ország tagolt s alkotmányos központosításának elvét, melynek legelső s legnagyobb hirdetője b. Eötvös, a magyar nemzeti szellemkincstárnak e megbecsülhetlen gyöngye volt, ki ebbeli nézetét Reformjában (26-ik lapon a második kiadásban) oly közfelfogásulag s szépen fejté ki, hogy én elbizakodásnak tartanám, ha az ő gondolatait itt kontárul utánmondani megkísérleném, azért inkább álljanak itt saját elővázlatszerű szavai: „Akarjuk, hogy az egyéni szabadság sérthetetlenül föntartassék; akarjuk, hogy azon ügyek elhatározása, melyek csak a polgárok bizonyos részét, — például egy város vagy egy megye lakóit érdeklik, — nem mások, hanem ép azok által rendeztessenek el, kiket érdekelnek. Az ország több, mint egy törvényhatóság, ki kételkedik ezen? — de ha Péter, Pál s Jánosnak dolguk van egymással, s a dolog kívülök senkinek sem használ, s nem is árthat: valjon azért, mivel 6 vagy 8, vagy éppen az egész megye több e háromnál, Péter, Pál s János a nemes megyére fogják-e bizni dolgaikat? És az egyes megye, város, vagy falu nem követelheti-e szintoly joggal, hogy azon tárgyak, melyek nem az egész országot, hanem csak őket érdeklik, szintén nem az ország által, hanem csak általuk határoztassanak el? Ez minden valóságos municipális szerkezet egyszerű alapja, s ha megyei szerkezetünket erre vezethetjük vissza, nincs mit aggódni fönmaradásáért, benne akkor a központosítás alkotmányos voltának biztosítékát birjuk.”

Saáry Ferencz.

Dürczkölő.

Ugyan kegyébe estek azok a páriszi francziák a mi Molnár Antalunknak; nem csak az egekig magasztalja őket: de még eddigi kegyenczeit, a poroszokat is megszidja a Heine szájával. Pedig azok a párisiak jobban tették volna, ha olyas valomit cselekesznek, a mivel Vilmos király és Bismark, nem pedig Molnár Antal kedvezését nyerik meg. Mi vagyunk oly jóakarói a franczia nemzetnek, mint Molnár Antal, de azért nem tudunk örülni annak a republikásdi játéknak. Meg vagyunk győződve, mikép ez nem elősegíteni, de hátráltatni fogja a kibékülést. Vilmos király és Bismark még szóba sem áll a republikával. A béke első pontja úgy fogna hangzani, hogy a Bismarkféle törekvések meg nem tűrhetik, mikép Francziaország reszpublika legyen. Így az a szerencsétlen, megvert és megalázott franczia nemzet még nevetségessé is lesz, republikásdi játéka által, le kell mondania a köztársasági pünkösdi királyságról. Bizony ezt a reszpublikát Párisban — a jelen körülmények közt — csak olyan Molnár Antal-féle, orruknál elébb nem látó politikusok kiálthatták ki.

* *

Téns ur. Nem tud vagy egy vidító a domát Mihály gazda?

M. g. Viditót nem tudom téns ur, de szomorítót igen.

T. u. Szomorító adoma? ez egészen új a maga nemében, s olyas valami, mint a tüzes jégcsap. Szomorító adomának nincsen értelme.

M. g. Eljöttek nálam téns ur és admoneálták engem, hódj fizessek adómat, ha nem akarok, hódj Káserovics megfenyegeessen engem furkos botjával. Hát hallatta ennél szomorítóbb adomát téns ur?!

— Egy angol orvos, ki a franczia csatatételeket szorgalmas tanulmányozása tárgyává tette, vizsgálódásainak eredményéről következőleg ír a „Times“ hasábjain: Különös tünetény, melyet nem bírok felfogni, az elesett franczia katonáknál az arcz fekete színe. Feloszlásnak nem lehet tulajdonítani, minthogy még csak tegnap estek el. További körülmény, a mely engemet meglep: az arczokon kivétel nélkül feltalálható fájdalmas végvonaglás kinyomata. A golyó, mely rögtön őt, minden fájdalom nélkül látszik kitépni az életet: a vonások nyugodtak s gyakorta még szelid mosoly tévelyeg a halott ajakán.

Igen, de e csatatételeken a franczia elesettek arczán bizonyos borzalom és fájdalmas vonaglás kifejezése látható, a melyet én meg nem foghatok s magamnak meg nem magyarázhatok más-kép, mint hogy a poroszok mérgezett golyókat használnak a háboruban.

— Uj mitrailleuse. Jelenleg, midőn az összes franczia értelmiség Páris védelmének sikeres eszközésében összpontosul, a legkülönműbb löfegyverek jönnek napfényre, melyeknek nagyobb része minden esetre több jóakaratot, mint gyakorlati felfogást árul el. Kivételt látszik ezek közt képezni a mitrailleuse egy újabb neme, melyet a katona 10 kilogramm súlya mellett hátán könnyen hordhat. — Összetéve hasonlít a párisi hordárok hátsaroglyájához, működésbe hozva négylábu ágy bontakozik ki, melyen 5 chassopot-cső fekszik egymás mellett s ezek minden irányban mozgathatók. Az egészhez egy 40 egész 100 löveget magában foglalható szekrény van alkalmazva s a kívánt perczen fogantyú segítségével öt golyó lőhető ki egy másodperc s középszámmítással 200 egy perc alatt. Kezelésére rendes körülmények közt két ember kívántatik, szükség esetén egy is elbánhat vele. — A szabad vadászesapatok mindnyájan óhajtanának ez új fegyverrel elláttatni. Feltalálója bizonyos Mackleberg nevű egyén.

Marosszék évnegyedes bizottmányi gyűlése, szeptember 19—20-ikán.

Miután főkirálybíró ur a gyűlést megnyitotta, a felsőbb rendeletek, kérelmek, átiratok tárgyalásának sora következett; a melynek folyamában, mint érdekesebb pontokat a következőket tartjuk feljegyzendőeknek.

Három fizetése főlebb emelését kérelmező szolgára nézt, a fizetés 50—50 frttal való javítása elhatározott.

Gorove miniszter egy leirata tudatja a székel, hogy br. Wattmann Lajos és társainak a m.-vásárhely-szászrégen-gyergyói vasuti szárnyvonalra egy évi előmunkálati engedélyt adott, s egyszersmind fölhívja a széket a nevezettek hivatalos támogatására.

Rajner belügyminiszter egy leirata Bernhárd Konrád távirtda felügyelő honosításáról szól.

Az újabban szentesített mintegy 19 törvényezikk, kihirdetése, s némely nem nagy fontosságú belügyi kérdés elintézése után, a balavásár-parajdi utvonál kijavítása került szőnyegre. Erre nézve a munkálatok el is kezdetek már, s a 12 legszükségesebb hid építése ki van adva; az erre megkívántató költségek előlegesen a székelnek utválsági alapjából fedeztetnek, a mi azonban a jövő évre kilátásba helyezett kormányi segélyből vissza fog pótoltatni; ekkor fog egyszersmind eldőlni azon kérdés is, hogy azon községek (Erdő Szt.-György, s Kelemtelke,) melyek a hidak által leginkább érdekelve vannak, mennyiben veendének, vagy nem, részt azok előállítási költségeiből. Addig is Kelemtelke

község utasittatik, hogy a pótútak által kárt szenvedett egyeseknek kártérítést nyujtani köteleességének tartsa.

Haffner János parajdi gyufagyáros a „Szóvát“ vizét s azon levő faszállithatást illető kérelme következtében Bothos K., Kis Gy., Dósa E., Knöpfler V., Ilyés J., Bereczki L. s Somogyi bizottmányi tagok küldetnek ki véleményezés végett.

Egyik aljegyző olvassa Szentiványi Kálmán főjegyző hivatala alól való fölmentését illető kérelmét. Erre Péterfi József felfejtven a haza, és maga e bizottmányi tagok — kik bizalmukkal megajándékozták — iránt való kötelesegeit egy hivatalnoknak, s kivált ha ez egy oly közszeretben s közbecsülésben álló ember, mint főjegyző, ki mindig a legnagyobb pontossággal teljesítette teendőjét, kijelenté, miszerint ő épen nem fogadja el a lemondást, sőt kéri a főjegyzőt, hogy miután úgy is oly közel van a szervezés ideje, addig folytassa hivatalát, ha szinte privát áldozattal is. E beszédet hangos éljenek szakíták félbe s követék.

Erre Berzeneczei feláll, mondván: hogy valóságos komédia, a mit itt tesznek, játékot üznek a bizottmányi tagokból, hogy valakit úgy magasztalnak, s kérnek hivatala megtartására holott az már nem is hivatalnok, a ki egyszer beadja lemondását; azt hiszi továbbá, hogy ha Szentiványi Kálmán loyális férfi miután lemondott, többé nem folytathatja hivatalát; ő ugyan épen nem kéri erre, ugvis látott ő még elég olyan jó főjegyzőt; inkább ha nem akarnak választani, bizzák a főkirálybíróra, hogy helyettesítsen valakit a főjegyzői állomásra.

Dr. Knöpfler: nem fogadja el a lemondást.

Berzeneczei: Nincs is joga a főjegyzőnek újra folytatni e hivatalát, mert lemondott, s ha egy képviselő mond is le, többé nem az, mig újra meg nem választják.

Ez okoskodásait Berzeneczeinek főkirálybíró ingatá meg, mire aztán felállott Szentiványi Kálmán: s miután megköszönte a nagy többségnek iránta tanúsított szíves bizalmát, visszautasítá Berzeneczei már e bizottmány előtt ugy is ismeretes szokásos gyanúsításait, mert azok, — mint mondá —, a miket rólam Berzeneczei László ur mondott, becsületes emberrel össze nem férhetők,

erre Berzeneczei közbekiált: „nem becsületes ember az, a ki nekem ezt mondja“!

mire elnök közbeszólót rendreutasítja, erre hevesen replicáz, hogy Szentiványit kellett volna rendreutasítani; végre Szentiványi elvégezvén beszédét Berzeneczei miután visszautasítja, mintha ő valaha valakit gyanúsítana, mert ő mindig szembe mondja meg, a mit érez s akar, (mintha bizony szembe nem lehetne akárkit gyanúsítani), a termet elhagyja. Szóltak még Dozsa D., Bihari, Bothos s Dobolyi s a végeredmény a lett, hogy a bizottmány a főjegyző lemondását nem fogadta el.

Ilyés István, mint a pénztárvizsgáló bizottság elnöke kijelenti, hogy a számadásokban nagyon sok forma hiány lévén, nem vizsgálhatták kellően meg; — kéri tehát a főkirálybíró urat, hogy a pénztárnok s ellenőr által mindazon hiányokat a maga módja s különösen a ministeri utasítások értelmében kijavíttassa.

Elnök indítványára a holnapután délután ide jövőndő József főherczeg ünnepélyes fogadtatása elhatározatik.

Második nap az árvai pénztár kezelésének kérdése volt első tárgy, melyre nézt az erdélyi kereskedelmi és hitelbank azon ajánlatot tette, hogy ő 6%-re átvesszi. Sokat beszéltek az ajánlat elfogadása mellett és ellen, s végre is abban történt megállapodás, hogy miután a szervezés úgy is küszöbön áll, addig az eddigi keblí kezelést tartatik fön, akkor pedig majd a körülményekhez képest fog a bizottmány intézkedni.

Mult bizottmányi gyűléskor egy kérelem adatott volt be egyik járás egyes bírása ellen; a mely elnök főkirálybíró ur által a törvényszéki elnökhöz hivatalosan átküldetett az ügy megvizsgálása végett. A törvényszéki elnök jegyzőkönyvi s szóbeli jelentése folytán a kérelem teljes alaptalansága kitűnővén: kérelmező elutasított.

Végül Balog József indítványára a makfalvi

székely nemzeti iskola tanítói számára a szék havasából 4 öl fa utalványoztatván, a gyűlés bezárattott.

D.

VIDÉK.

K.-Vásárhely, sept. 17.

Háromszék tanügyi állása, mióta a törvényhozótestület a nevelésről szóló 48-ik törvényeket meghozta, minden jó szívnek nagy öröme, oly mozzanatok mutat fel, melyek e törvény létrejöttét nélkül esalhatatlanul még sokáig szunynyodtak volna a tétlenség álmának puha karjai között.

Mindenféle mozgás és élénkség a nevelés ügye körül.

S.-Szt-Györgyön polgári felsőbb iskola összekövte gazdasági iskolával már ezen évben megnyitattik. Ez intézetre nagy szüksége volt Háromszéknek, hogy a gazdasági eszmék, nézetek, fogalmok tisztuljanak, s ezáltal emelkedjék a gazdaság, mert a régi ez idővel ki nem állhatja a versenyt.

Kézdi-Vásárhelyen műipartanoda fog megnyitni még ezen évben. Erre még sokkal nagyobb szüksége volt Háromszéknek, mint az elsőre. Ez intézet alapja fog lenni Háromszékben a kereskedelem és ipar virágzásának, a mi ma csak nem kirekesztőleg K.-Vásárhelyt létezik. De ennek is tisztulni, előbbre haladni szükséges, hogy a versenyt más előhaladottabb tartományok kézsítményével biztosan kiálja, ellenesetben a közlekedési utak terjedésével a máshonnan jövő ipar cikkek áramlatával, sok ember marad kenyer nélkül, nyomorban. Ez intézet létesítése és virágoztatása minden jobb érzésű és egy kissé megszablató hazafi előtt legfőbb érdekének tűnik fel, mind az egyesek, mind pedig nemzetgazdasági szempontból, miután a szomszéd fejedelemiségek piacai más nemzetek kézműipara által még egészen el nem foglaltattak.

Zágon községi fiu- és leány iskolát állított fel, s azt már meg is nyitotta, és pedig a lehető minden fánssal ellátva, jól fizetett tanítókat állítva, ugyanígy, hogy a jó eredmény előre is csak nem bizonyosnak tűnik fel.

K.-Vásárhely községi gyűlése folyó hó 16-kán Pap Lajos hazánkja jól indokolt indítványára elhatározta, hogy a jövő 1870-ik év szeptemberére egy községi fiu- és leány iskolát állít fel, a közmivelődés és népnevelés nagy előnyére. — Vajha e határozat ne lenne szalma tűz, s ne maradna csak papíron! Van is reményünk hozzá, mert legujabban megválasztá a törvényszabta iskola széket kitűnő, erélyes honfiuk személyében, kiknek kötelemül tette a komunitás minden előleges munkálatok előkészítését, a végett, hogy ezen iskolák a jövő évben megnyitathassanak. Pap Lajos képviselő honfitársunk 1000 forint alapítványt tett ezen iskolák létesítésére. — Vajha sok ilyen derék képviselő lenne, a ki így fogja fel a községgel szembe, melyet képvisel, hivatását.

Vajha községünk tehetősb, vagyonosabb polgárai megérténék e tett horderejét s tömegesen követnék ezen szép, utánzásra méltó példát!

E tényeket örömmel jegyeztem fel, mint Háromszék népe fölébredésének jelét, s mint oly eredményt, mely szép jövőt biztosít a népnevelés és közmivelődés eddig elhanyagolt mezején a nemzet életében.

Egyebekről egy legközelebbi alkalommal.

Kézdi.

KÜLFÖLD.

A Páris alá nyomuló porosz hadtestek egyes francia csapatokkal itt-ott összeütköztek, mely összeütközések azonban — bármily kedvező színben tüntessék is föl azokat a francia tudósítók: nem képesek föltartoztatni a porosz áramlatot: — a párisi őrség legnagyobb része a falakon kívül áll, a poroszok háborgatására — ennyiből áll mindössze, mit a csatatérről tudunk. Pár nap előtt ugyan annak is volt híre, hogy Bazaine kitört volna szerencsésen Metzről: újabb és biztosabb tudósítás azonban nem érkezvén e felől, méltán kétségbe vonhatjuk igaz voltát.

Nevezetesebb ennél azon két nap egymásután ismételt híre, hogy Favre, a francia külügyér, Londonon át kérdést intézett Bismarkhoz, ha elfogadja-e őt a főhadiszálláson, mit ez nem tagadott meg, — sőt a legutóbbi pesti lapok magány táviratai szerint, a két hadfél közt már fegyverszünet is kötött volt. Ha e hír igaz: akkor csakugyan a béke küszöbén állunk, mert a porosz, ki már egyszer visszautasította egy ily ajánlatot, s ki ismételve hangsúlyozá, hogy csak is Páris elfoglalása után lehet szó a békéről s akkor is csak a béke dictálásáról és Napoleon restaurációjáról: most az ajánlat elfogadása által, csak azért hazudtolható meg magát hallgatól, mert ő maga is békét óhajtott, s mert kész ma már kisebb árért elfogadni azt, mint az eddig hangoztatott pénzbeli és területi kárpótlásért, melyről Favre most kibocsátott második diplomatiái köriratában sem akar semmit tudni.

A vérmesebb reményűek ugyan hibáztatják Favret békülékenységeért, s hogy miért nem használja föl a nagy nehezen fölgerjesztett általános lelkesülést a porosz hadak széttiprására. Lehet, hogy e szétmorzsolás orjási áldozatok árán most már, midőn az időjárás is kezdet fog az életéért küzdő Franciaországgal, talán — talán sikerülne, de ez is több, mint kétséges. A mostani francia kormány bizonyára legjobban fogja ezt tudni. Azonban más oldalról nézve a dolgot: egy most köteendő béke nem csak tömegtelen vért és rombolást kimélhetne meg: hanem és legfőképp a francia köztársaság elismeretése volna Poroszország részéről s ez nem csak az üdülését előbb kezdhető Franciaországnak lenne orjási vívmány — drága áron, de még is megszerezve — hanem az európai többi államoknak is hathatós biztosítékul szolgálna a hatalmaskodó porosz abszolutizmussal szemben. És ez nem kicsiség! A zsarnokság legbiztosabb ellenszere a szabad nemzetek szövetsége. S bár Franciaország veszteségei orjásiak, de életképessége sem csekélyebb s a most szenvedett csapásokat — kivált köztársasági formában, a mostani keserű tapasztalatokon okulva — előbb utóbb csak kiépülne s akkor természetes szövetségese lenne minden szabad alkotmányos nemzetnek — nem az egységes német nemzettel, hanem az abszolutisták, zsarnok német (porosz) császársággal szemben!

— Az olasz hadsereg, egy kis színleges ellenállás legyőzése után, bevonult az „örök városba” — most már: Olaszország fővárosába!

VEGYES.

* **Antal Ferencz** főbíró üdvözlő beszéde József főhercegre, a városhatár szélén állított diadalív alatt: „Fenséges cs. k. főherceg! Szabad k. M.-Vásárhely város polgárai örömtelt kebellet jelentünk meg, fenséged szerencsés érkezését a város határa szélén üdvözölni, s midőn főhercegséged személyében a dicsőségesen uralkodó cs. k. felséges ház fenséges tagját, és a m. k. honvédség vezénylő főparancsnokát vagyunk szerencsések tisztelni, mind fenséges királyunk, mind fenséged iránti hódoló tiszteletünket bátorkodunk bemutatni.

A honvédelmi intézmény nagy művének létesítése, vagy édes hazánk békéjének állandósítása, és így a haza boldogítása fenséged magas törekvése. — Fogadja fenséged szívünk azon forró óhaját, hogy áldás és siker koronázza fenséged magasrúti célját, és a mennyei szent felség tartsa meg fenségednek a királyért s a hazáért egyaránt lángoló becses életét. — Egy szívvel lélekkel kívánjuk: Fenséged sokáig-sokáig éljen!!

* **Tánczestély.** Egy városunkban alakult bizottság, október 1-én az „A polló”-teremben, zártkörű tánczestélyt rendez a honvéd zenekar javára. Beléptijegy ára 1 frt; számított karzatjegy 1 frt 50 kr. Jegyek kaphatók Jenei Albert és ifj. Fogarasi D. iraknál, hol felülfizetések is köszönettel fogadtatnak. A nemes cél, nagy részvételre enged számítanunk.

* **Színház.** Tákács Adám, folyó hó 17-ére, Shakespeare „Velencei Kalmár” című drámáját választá jutalomjátékaul. Nem tudjuk, minő cél és jog vezette az illetőket arra, hogy a Shakespeare színműveit oly címekkel toldogassák minő ez alkalommal a színlapon volt. És, habár a terem eléggé tömve vala, — annyit bizton állíthatunk, de természetesen is: hogy itt az „Egy font emberhús” (Brr!) nem tehetette, — (hogy a toldalékhoz hivek maradjunk) — a családok szolgálatát. — A jutalmazandó igen jó felfogással játszta végig „Shylock” szerepét, habár imitt amott egyes halványabb, vagy fénylőbb pontokat lehetett benne megkülönböztetni. Beszédmódora nem volt teljesen eltalálva: a zsidós kiejtés sokkal erősebb volt, mint mennyi elkerülhetlenül szükséges lett volna. Egy pár ízben, hol a különböző, ellentétes érzelmek kifejezésénél a közönség kedélyében a szánalommal vegyült borzadályt kell vala felébresztenie, — a siker nem volt egészen elérve. Azonban, míg a pár kevésbé sikerült jelenet épen semmit sem vont le játéka jóságából; a több, művészileg kivitt jelenet igen fokozta azt, — különösen legutolsó jelenetében, kitűnő volt. — Az előadás jobb szereplőiként említjük Kovács Gyulát, a Kassai párt, — s egyáltalán az egész előadás sokkal jobban folyt, mint előre gondoltuk.

Szept. 18-án „Egy a mi népünkben” — népszerű, s igen kedvelt színmű adatott, nagy közönség előtt. Kassai kitűnően játszott, s minden túlzást kerülve oly eredeti alakot állított elé, mely a közönség legkomolyabb tagjait is őszinte nevetésre ösztönz. Mindnyájan jól játsztak s különösen Lenkei érdemel még elismerést, ki közönségünk rokonszenvét egy lépéssel újra közelíté magához.

Szept. 20. „A halótrabló és a boncztanár” színmű rémdráma „gyönyörködtet” a közönséget. Ha egy „nemzeti”, nem pedig egy saját zsebére működő társulatról szólóanánk: méltán hangzanék a hibáztatás, mert az aethetikai szempont teljes háttérbe tolásával pusztán a külső hatásra vannak az ily hullabonczoló, tetszhalottak, puskás s ég tudja mi minden darabok számítva. De a saját erejükre bízott társulatok bizony a közönség „műigényeihez” (!) kell, hogy magukat alkalmazzák, különben éh-koppal élhetnek s így nem tudjuk erősen hibáztatni színészeinket, ha közönségükhöz mérkőzést választott darabjaikat. Ámbár a közönséget lehet nevelni. Az igaz e „nevelés” pénzbe kerülhet a társulatnak. — A szereplők sok igyekezettel játsztak.

* **Berlinben**, september 1-én 2503 beteg (1960 porosz és 543 francia) volt akkora helyen, mely eredetileg 1172 beteg részére volt számítva. S általában véve mondhatni, hogy Poroszországban a betegek és sebesültek ellátása semmivel sem jobb, mint Franciaországban. A poroszok a francziáknak szemükre vetik, hogy tábori kórházaik rosszaságát Krimben és Olaszországban a győzelmek leplezhatték, míg az most egész meztelenségében látható: a poroszokról azonban szintén mondhatni, hogy hadseregükben a pusztító eszközökről sokkal jobban van gondoskodva, mint a sebesültekről, s náluk is a győzelmek dicsősége fedi a tábori egészségügy hiányait. A berlini és bécsi, nemkülönbön más „Hilfsverein”-ok iparkodnak ugyan a bajon segíteni, de működésükben hiányzik a megkívántató egység, s többet bizonyára nem tesznek, mint a sebesülteket segélyező párisi társulat, mely alighanem jelentékenyebb erőlt fejt ki, mint a hozzá hasonló német egyletek. (Orvosi Hetilap)

* **A porosz hivatalos lap** szerint nem csak egyes kis osztályoknak, hanem egy egész lovasdandárnak is sikerült a sedani csatában Meziéres táján a porosz sorokat áttörni és megmenekülni.

* **Párisban** van elég élelmi szer, lőpor, fegyver és kőszén, hanem hiányzik valami: a papír. Elég baj ez a lapoknak. Egy („L'Histoire”) már meg is szűnt a papírhány miatt: néhány pedig félívre olvadt le. A „France”-ot a megyék számára Toursban nyomják. Ha az ostrom sokáig tart, némelyik újság tenyérnyi papíron fog megjelenni.

* **Még szebb kilátás.** A harci fegyverek hatása: Chassepot, Dreyse, a mitrailleuse-ök pusztításai még nem engedtek fölcusodnunk s máris újabb meglepetések várnak ráuk. A prágai „Národní Listy” sz.-pétervári levelezője ugyanis azt írja, hogy egy orosz tiszt új puskaoptát talált föl, melynek hatása háromszor nagyobb a közönséges löporénál. A megtett kísérleteknél azonban ki-

tűnt, hogy a jelenleg használt kézi fegyverek hatását nem viselhetik tartósan el. — ágyukban ellenben, kivált a nehezekbe használható; különben reménylik, hogy kézi fegyverekre való alkalmazását is lehetővé fogják tenni. — Ugyane levelező tündösit tovább egy fölaltalt új mitraillesse-ről, mely sokkal nagyobb előnyű, mint a francziáké; ugyanis a tett kísérleteknél 4 mitrailleuse egy percz alatt 960 lövést adott, melyekből 480, 700 ölnyi távolságból a czéltáblába ment; egy másik kísérletnél 500 ölnyi távolságból 1/2 percz alatt 780 lövés történt, melyek közül 483 talált; a harmadik kísérletnél 250 ölnyi távolságból a czéltábla egészen szétforgácsoltatott.

A „Székely Hírlap” távsürgönye.

Feladták Pesten sept. 23-án. d. u. 7 ó.
Érkezett M.-Vásárhelyre „ 23-án d. u. 9. ó.

Bismark Favret mint magán személyt fogadta. Francziaország visszautasítja Elsass és Lotringen átengedését; eilenben Favre 2500 millió hadikárpótlásra s várak lerontására késznek nyilatkozik. Bismarck körirata Francziaország támadásai ellen, német határok kitolását s várak birtokát szükségesnek véli. — Kisebbsatározások Párisnál.

HIRDETMÉNYEK.

(85)

„AZ ANKER”

élet- és járadék biztosító társulat Bécsben belső város, hoher Markt Nro. 11. saját házában „Ankerhof.”

Biztosítási alap 1869. december 31-én 14,715,453 frt 61 kr.
Biztosított összeg 80,150 szerződéssel 81,675,388 frt 12 kr.

Üzleti kimutatás július hóra 1870.

Biztosítások	Beérkezett		Kiállított		Bevétel				Kifizetett halál esetekre	
	darab	ajánlatok	darab	szerződések	részlet díjak	bevétel	összesen			
Halál esetre	674	843078	616	678331	124782	46105464	70	230247	16	41552
Tuléletre	380	378033	368	345803						
	1054	1221111	984	1024134						
Eddig kimut.	5007	6045848	184805	5493845	594371	62577625	60	1171997	22	225522
Összes. 1870.	6061	7266959	1845789	6517979	719154	08683090	301	1,402,244	38	267075

Részletesebb kimutatások Maros-Vásárhelytt **Bucher Miksa** főügynökségénél ingyen kaphatók.

(84)

1—6

Ő cs. kir. felsége által 1866. nov. 9-kéről 18,024/1908 sz. alatt kizárólagos szabadalommal kitüntetett.

Csiszoló vegyíték (Politurkomposition)

különösen figyelemreméltó asztalosok, esztergályosok és magán embereknek is, kész új vagy régi kopott, és oly butorok kifényesítésére, melyeken az olaj kiűt.

Ez összetétel által spiritussal való fényesítés, mely időt rabol, és egészen kikerültek, mint hogy annak alkalmazása által, asztal, kasztni néhány percz alatt kifényesíthető, s lezzel kezelt butornál az olaj soha sem üthet ki.

Alkalmazása nagyon egyszerű, az eredmény meglepő:

Régibutorok egyszerűbedörzsölés, s aztán nedves vászonnal való surolgatás által, oly fényt kapnak, a milyen spiritus által el nem érhető.

Egy kis palaczkkal, kevés óra alatt teljes szobai butorzatot ujja lehet tenni.

Egy palaczk ára utasítással 85 kr.

Két palaczknál kevesebb nem küldetik.

Nincs szükség többé szoba fényesítőre!

Angol kautsuk-fénymáz

a legtartósabb szebb és olcsóbb kifényesítésére, bármilyen szoba padozatnak.

Ez igen előnyös találmány főleg abban különbözik minden eddig használatban volt lakktól, hogy ez „a Kautsuk igen sikerült vegyi össze tételénél fogva, sajátos szivosságot nyert, mely a tartosságra nézve, végtelen előnyöket nyújt.” Ennél fogva az ezzel beeresztett padozat minden bajt kiáll,

s kevés utánigazitással évhosszan át szép marad, a nélkül hogy új beöntésre lenne szükség.

Egy skatulya ára, használati utasítással 1 frt 30 kr. két skatulya elég bármely salonra.

AXICON.

Egyetlen és biztos szer, puskák, kardok, kardpengék, s mindenféle aczél portékák tisztántartására, rozsa ellen való oltalmazására, vagy attól kitisztítására, anélkül hogy az aczélat megtámadná, vagy a csiszolatnak ártana, minél fogva fegyvertulajdonosoknak és aczélmű készítőknél sürgősen ajánlatlik. Egy doboz ára, használati utasítással 80 kr.

ILLATOS VIZ.

(Illatos pecsét viz.)

Mindenféle pecsétnek, ruhák, szalagok, bársonyok, szőnyegek, könyvek írómányokból sat. azonnal való eltávolítására, fölülmulhatlan szer. Ez új találmány, mely a kiállításokon általános előismerésben részesült, azon jeles alkalmazáson kívül, melyre mint pecsétviz fordítottatik, még azon kellemes tulajdonnal bír, hogy finom kedves illatot terjesztve, mint illatszert is használható. Egy üveg ára, használati utasítással 50 kr.

Muszká bőr-fénymáz.

Kitűnő szer a lábot víztől oltalmazni.

1 doboz ára, utasítással 1 frt 20 kr.

Főraktár: **F. Müller** Bécs 6. Bezirk, Hirschengasse Nro. 8.

honnan a megrendelések, a pénzbeküldése mellett, vagy postai utánvétellel, azonnal teljesíttetnek.

Bizományosok megfelelő perczentben részesülnek. Csomagolás mérsékeltlen számítottatik.

Pesten: **Kertész és Eisertnél**. Dorottya-utca 2. sz.

(82)

2—3

Sz. 3693. 1870.

Hirdetmény.

Maros-Vásárhely sz. kir. város közönsége az utczai lámpáknak az 1871. év 1-ső napján kezdőleg leendő világítását egy évre, folyó évi október 15-én délután 3 órakor, a városi tisztiház nagytermében tartandó nyilvános árlejtésen haszonbérbe fogja adni.

Miről vállalkozók azon hozzáadásal értesíttetnek, hogy a haszonbérleti feltételek a tanácsi irodában a hivatalos órákon megtekinthetők,

M.-Vásárhelytt, 1870. sept. 15-én.

A városi tanács.

(80)

3—3

Ajánlkozás.

Alólírott ki több idő óta a nevelés, és tanítás terén kitartással működve, e szakmában bebizonyított és elősmert jártassággal bírok, méltányos föltételek mellett, alkalmazást keresek. Tanítást adhatok az elemi és algymnasiumi tantárgyakból általánoson, valamint a németnyelvől különösen. Órákat szálaláson, vagy kívánatra egyebütt tartathatok. Méltányos föltételek mellett, vidékre is kimennék.

Böhlert Frigyes

Lakásom: Szt-György-utca 1112. sz.
tkts Ujváriné urasszonynál.